

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/60/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6214202775
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6214202775.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Dušana Ďuriana a sudkyň JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Renáty Deákovej, ako členiek senátu, v právnej veci navrhovateľa Quantum Credit a.s., IČO: 47248980, so sídlom v Bratislave, Ružová dolina č. 25, zastúpeného právnym zástupcom PERSPECTA Legal, s.r.o., IČO: 36668745, so sídlom v Bratislave, Ružová dolina č. 25, v mene ktorého pred súdom koná JUDr. Irena Dubravčíková, advokátka a prokuristka, proti odporkyni U. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom vo U. V., U. č. XXX/X, o zaplatenie 228,14 € s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č.k. 10C/16/2014-31 zo dňa 19.09.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania proti navrhovateľovi **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporkyni domáhal zaplatenia sumy 228,14 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 228,14 € od 26.04.2011 do zaplatenia (prvý výrok) a odporkyni nepriznal náhradu trov konania (druhý výrok). Vychádzal zo skutkového zistenia, že právny predchodca navrhovateľa Slovak Telekom, a.s., a odporkyňa uzavreli zmluvu o pripojení Fix zo dňa 27.09.2010 v znení dodatku k nej, predmetom ktorej bolo poskytovanie programu služieb Fix 12 po dobu 24 mesiacov, t.j. povinnosť odporcu zabezpečiť v uvedenej dobe minimálne dobitie v sume 12,- € mesačne; odporkyňa vykonala dobitie kreditu naposledy v mesiaci november 2010; faktúrou č. 7103290037 splatnou dňa 25.04.2011 vyúčtoval právny predchodca navrhovateľa odporkyni zmluvnú pokutu v sume 248,95 € dohodnutú v dodatku k zmluve o pripojení; zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 20.11.2013 postúpil Slovak Telekom, a.s., pohľadávku voči odporkyni na navrhovateľa. Okresný súd vyhodnotil dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení ako neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 53 ods. 1, 3 a 5 a § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol; o trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) s tým, že aj keď bola odporkyňa v konaní úspešná, náhradu trov konania si neuplatnila, preto jej náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku okresného súdu podal navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie zo dňa 04.11.2014 (čl. 38-39 spisu). Domáhal sa zmeny napadnutého rozsudku v zmysle vyhovenia návrhu. Vyčítal okresnému súdu, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasil s názorom okresného súdu, že dojednanie o zmluvnej pokute v zmluve o pripojení predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila.

Podľa § 213 ods. 2 O.s.p., ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Odvolací súd uznesením č.k. 17Co/60/2015-45 zo dňa 27.01.2016 vyzval navrhovateľa a odporkyňu, aby sa do 10 dní od doručenia tohto uznesenia písomne vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci; dňa 01.05.2014 nadobudol účinnosť zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa do zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa zakotvilo ustanovenie § 5b, podľa ktorého orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi vrátane jeho premlčania, alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával; súčasne dňa 01.04.2015 nadobudla účinnosť novela Občianskeho zákonníka uskutočnená taktiež zákonom č. 102/2014 Z. z., ktorý v ustanovení § 52 ods. 2 posledná veta Občianskeho zákonníka prikazuje prednostné použitie Občianskeho zákonníka na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva; v prejednávanej veci je zo spisu okresného súdu zrejmé, že návrhom na začatie konania uplatnil navrhovateľ proti odporkyni zaplatenie zmluvnej pokuty, keď návrh doručil okresnému súdu dňa 22.04.2014 a vznik práva navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty mal nastať v mesiaci december 2010 (porušenie tvrdenej zmluvnej povinnosti); samotná zmluvná pokuta bola odporkyni vyúčtovaná až faktúrou splatnou dňa 25.04.2011; v zmysle citovaných ustanovení § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. a § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka prichádza podľa odvolacieho súdu do úvahy aplikácia ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, ktoré okresný súd neaplikoval; pri aplikácii uvedeného ustanovenia odvolacím súdom sa jedná o iné právne posúdenie veci, preto v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. majú účastníci konania právo vyjadriť sa k možnému použitiu tohto ustanovenia v odvolacom konaní.

Uvedené uznesenie č.k. 17Co/60/2015-45 zo dňa 27.01.2016 doručil odvolací súd právnomu zástupcovi navrhovateľa do vlastných rúk dňa 02.02.2016 prostredníctvom pošty (č.l. 46 spisu) a odporkyni do vlastných rúk dňa 01.02.2016 prostredníctvom pošty (č.l. 46 spisu); odporkyňa sa na výzvu odvolacieho súdu žiadnym spôsobom nevyjadrila; navrhovateľ dňa 22.02.2016 doručil súdu vyjadrenie zo dňa 11.02.2016 (č.l. 47 spisu), v ktorom v podstate uviedol, že „jeho nárok nie je premlčaný, pretože v tejto veci je potrebné aplikovať ustanovenie § 102 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri právach, ktoré sa musia najprv uplatniť u fyzickej alebo právnickej osoby, začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo takto uplatnilo; svoje právo si voči odporkyni uplatnil vyúčtovaním vo faktúre so splatnosťou dňa 25.04.2011; právo na zaplatenie zmluvnej pokuty sa mohlo po prvý raz vykonať nasledujúci deň po splatnosti predmetnej faktúry, t.j. dňa 26.04.2011 a premlčacia doba by uplynula dňa 26.04.2014; keďže návrh bol doručený súdu dňa 22.04.2014, právo na zaplatenie uvedenej faktúry bolo podľa jeho názoru uplatnené včas“.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p, bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Odvolaie navrhovateľa nie je dôvodné.

Zo spisu okresného súdu vyplýva skutkový stav, podľa ktorého právny predchodca navrhovateľa Slovak Telekom, a.s., na jednej strane a odporkyňa na strane druhej uzavreli zmluvu o pripojení Fix zo dňa 27.09.2010 a dodatok k zmluve o pripojení Fix zo dňa 27.09.2010; na základe zmluvy a dodatku sa právny predchodca navrhovateľa zaviazal pre odporkyňu dodávať telekomunikačné služby na území Slovenskej republiky v programe „Fix 12“; predmetom dodatku bola aktivácia programu služieb „Fix 12“; ďalej záväzok právneho predchodcu navrhovateľa zabezpečiť odporkyňi predaj zľavneného mobilného telefónu zn. Samsung S5230 za zľavnenú kúpnu cenu 1,- € vrátane DPH; odporkyňa sa zaviazala, že po dobu viazanosti 24 mesiacov nepožiada o vypojenie SIM karty z prevádzky a že sa nedopusť takého konania a ani neumožní také konanie, na základe ktorého by poskytovateľovi vzniklo právo zrušiť zmluvu o pripojení odstúpením od nej alebo právo vypovedať zmluvu o pripojení z dôvodov porušenia povinnosti zo strany odporkyne; ďalej sa odporkyňa zaviazala riadne a včas platiť cenu služieb podľa zvoleného programu služieb ako aj riadne a včas realizovať zmluvné dobíjanie minimálne v sume 12,- € mesačne najneskôr do konca zúčtovacieho obdobia (s možnosťou realizovať ho ešte v období 28 dní po konci predchádzajúceho zúčtovacieho obdobia, v ktorom nedošlo k pravidelnému zmluvnému dobítiu); v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany odporkyne a následného vypojenia SIM karty zo strany poskytovateľa účastníci dojednali povinnosť odporkyne uhradiť poskytovateľovi zmluvnú pokutu v sume 248,95 €; odporkyňa realizovala pravidelné zmluvné dobíjanie naposledy v mesiaci november 2010; faktúrou č. 7103290037 zo dňa 08.04.2011 splatnou dňa 25.04.2011 vyúčtoval právny predchodca navrhovateľa odporkyňi sumu 248,95 € z titulu zmluvnej pokuty za zúčtovacie obdobie od 08.03.2011 do 07.04.2011; pohľadávka právneho predchodcu navrhovateľa voči odporkyňi z titulu zmluvnej pokuty bola predmetom postúpenia na navrhovateľa zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 20.11.2013; návrh na začatie konania na zaplataie časti fakturovanej zmluvnej pokuty doručil navrhovateľ okresnému súdu dňa 22.04.2014.

Nakoľko sporná zmluva o pripojení v znení dodatku k nej je spotrebiteľskou zmluvou (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pretože odporkyňa pri jej uzavieraní nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa. Preto odvolací súd predovšetkým skúmal, či nárok navrhovateľa na zaplataie zmluvnej pokuty uplatnený v prejednávanej veci nie je premlčaný (§ 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov). Na posúdenie premlčania uplatneného nároku bolo potrebné zaoberať sa otázkou, kedy začína plynúť premlčacia doba na uplatnenie práva na zaplataie zmluvnej pokuty za porušenie povinnosti odporkyne realizovať pravidelné zmluvné dobítie (tzv. kredit) v sume 12,- € mesačne za mesiac december 2010.

Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon a pod sankciou neplatnosti nemožno túto dobu v občianskoprávných vzťahoch zmeniť ani dohodou strán. Jej uplynutím dochádza k právnym účinkom premlčania (zníženie možnosti vynúteného splnenia práva). Premlčacie doby majú spravidla objektívnu povahu; začínajú od určitej skutočnosti a sú nezávislé od vôle a vedomia dlžníka. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje všeobecnú premlčaciu dobu. Všeobecnú premlčaciu dobu ustanovuje zákon v dĺžke troch rokov. Občiansky zákonník súčasne ustanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Tým je objektívne vymedzený začiatok plynutia premlčacej doby, ktorý je odvodený od slova „mohlo“ a nie od slova „mohol“. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohol byť dôvodne podaný návrh na začatie konania na súd (actio nata). Ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba (veriteľ) by mohol právo subjektívne vykonať alebo nie, t.j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve. Možnosť vykonania práva po prvý raz ako začiatok plynutia premlčacej doby nastáva v okamihu, keď sa veriteľ môže oprávnenne domáhať na súde splnenia záväzku. Je to vlastne časový moment, keď sa subjektívne právo transformuje do nároku oprávneného. Pokiaľ subjektívne právo nedospelo do štádia nároku, nemôže začať plynúť ani premlčacia doba (actioni non natae non praescribitur). Právo mohlo byť prvýkrát vykonané vtedy, ak je spôsobilé na žalobu, t.j. keď možno podať návrh na začatie súdneho konania. Deň, od ktorého začína plynúť premlčacia doba, je totožný s dňom, keď možno po prvý raz podať návrh na začatie konania bez nebezpečenstva, že bude zamietnutý súdom

pre predčasnosť (porovnaj Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký Komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 496-498). Počiatok plynutia premlčacej doby bude teda závisieť od obsahu záväzku. Z hľadiska obsahu zmluvnej povinnosti odporkyne zaplatiť dojednanú zmluvnú pokutu za porušenie povinnosti realizovať pravidelné zmluvné dobitie každý mesiac počas doby viazanosti (24 mesiacov) v sume 12,- € ide o jej záväzok niečo dať (dare). V prípade záväzkového právneho vzťahu, obsahom ktorého je záväzok niečo dať (dare), začína premlčacia doba plynúť splatnosťou záväzku. Prvým dňom, kedy sa právo mohlo vykonať, je spravidla deň splatnosti pohľadávky. Splatnosť dlhu začína spravidla dňom, keď mal dlžník začať s plnením dlhu. Premlčacia doba tu plynie odo dňa, ktorý nasleduje po dni splatnosti dlhu. Avšak v prípade, že splatnosť dlhu nebola dohodnutá a ani inak určená, začína premlčacia doba plynúť dňom nasledujúcim po tom, keď dlh vznikol. Inak povedané, pre počiatok plynutia premlčacej doby je v tomto prípade rozhodujúci deň bezprostredne nasledujúci po dni, kedy došlo k vzniku dlhu (teda nie až deň, kedy došlo k splatnosti dlhu). Vyplýva to z toho, že veriteľ môže už nasledujúci deň po vzniku dlhu vyvolať splatnosť dlhu a teda svoje právo aj vykonať. Tento názor je konštantný v staršej právnej teórii (porovnaj napríklad Luby, Š.: Slovenské všeobecné súkromné právo. 1 sväzok, Bratislava: Knižnica Právnickej jednoty 1941, str. 386, ktorý uvádza, že plynutie času pri premlčaní začína v prípade relatívnych právnych nárokov, t.j. aj práva obligačného vtedy, ak sa stali splniteľnými, t.j. actio nata; „ak ale splatnosť závisí od vypovedania pohľadávky veriteľom, potom začne premlčanie od okamžiku vzniku pohľadávky“ alebo Luby, Š.: Občianskoprávny nárok, Bratislava: Právnické štúdie 1958, str. 270) i v tej najnovšej (porovnaj napríklad Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký Komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 498); k rovnakému záveru dospela aj judikatúra súdov (porovnaj rozhodnutie bývalého Najvyššieho súdu ČSR sp. zn. 3Cz/99/1981 zo dňa 30.11.1981 uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk pod č. R 28/1984, podľa ktorého „ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu“, ku ktorému sa prihlásila aj aktuálna judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napríklad v rozsudku sp. zn. 1Cdo/25/2003 zo dňa 24.06.2003 uverejnenom v zbierke rozhodnutí pod č. R 91/2004, v rozsudku sp. zn. 1Cdo/148/2004 zo dňa 16.12.2004 alebo v rozsudku sp. zn. 4Cdo/66/2006 zo dňa 26.09.2007 ako aj Najvyššieho súdu Českej republiky napríklad v rozsudku sp. zn. 33Cdo/2634/2008 zo dňa 28.01.2011, v uznesení sp. zn. 28Cdo/2645/2006 zo dňa 22.11.2006, v rozsudku sp. zn. 33Cdo/846/2006 zo dňa 24.07.2008, v rozsudku sp. zn. 33Cdo/2874/2007 zo dňa 26.05.2010, v rozsudku sp. zn. 23Cdo/5143/2008 zo dňa 26.03.2009, v rozsudku sp. zn. 23Cdo/841/2009 zo dňa 18.05.2009 alebo v uznesení sp. zn. 33Cdo/3986/2010 zo dňa 30.08.2012; ojedinelý opačný názor na posudzovanú otázku plynutia premlčacej doby pri neexistencii dohody o splatnosti dlhu zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 4Cdo/146/2008 zo dňa 31.07.2008 v tom zmysle, že premlčacia doba na uplatnenie práva v takomto prípade začína plynúť až po splatnosti dlhu po výzve veriteľa, s ktorým sa však odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov nestotožňuje a to najmä z dôvodu, že objektívny charakter začiatku plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva, ako tento vyplýva z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, robí závislým na subjektívnom rozhodnutí veriteľa vyvolať alebo nevyvolať splatnosť dlhu cestou výzvy na zaplatenie podľa § 563 Občianskeho zákonníka). Navyše odvolací súd uvádza, že takýto výklad ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka ohľadom počiatku plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na zaplatenie zmluvnej pokuty za porušenie právnej povinnosti v občianskoprávných vzťahoch (v prípade, že nebola dohodnutá jej splatnosť) v zásade korešponduje s počiatkom plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva z porušenia právnej povinnosti aj v obchodných záväzkových vzťahoch (§ 393 ods. 1 Obchodného zákonníka; pozri aj Ovečková, O.: Zmluvná pokuta. Druhé, prepracované a doplnené vydanie, Bratislava: IURA EDITION, spol. s r.o. 2011, str. 169); aj keď Občiansky zákonník nemá takúto výslovnú úpravu, nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvod na zásadne rozdielny prístup - počiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na zaplatenie zmluvnej pokuty za porušenie právnej povinnosti v občianskoprávných vzťahoch (v prípade, že nebola dohodnutá jej splatnosť) je potrebné výkladom stotožniť s počiatkom vzniku práva na jej zaplatenie, ktorý je bezprostredným následkom porušenia konkrétnej právnej povinnosti (tento výsledok je možné dosiahnuť práve aplikáciou ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka tým spôsobom ako ho aplikuje citovaná právna teória a judikatúra na počiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na zaplatenie dlhu, ktorého splatnosť nebola dohodnutá a ani inak určená).

Z obsahu spisu okresného súdu (osobitne zo zmluvy o pripojení v znení dodatku k nej) nevyplýva žiadna dohoda o splatnosti zmluvnej pokuty; preto začiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na zaplatenie zmluvnej pokuty spadá na deň nasledujúci po vzniku práva právneho predchodcu navrhovateľa na zmluvnú pokutu. Zo spisu vyplýva, že odporkyňa nerealizovala pravidelné zmluvné dobitie za mesiac december 2010; právo právneho predchodcu navrhovateľa na zmluvnú pokutu tak vzniklo uplynutím posledného dňa účtovacieho obdobia, t.j. dňa 08.01.2011 (na tom podľa názoru

odvolacieho súdu nič nemení zmluvné dojednanie v odseku 1 písm. e/ dodatku k zmluve o pripojení, podľa ktorého pri porušení povinnosti realizovať pravidelné zmluvné dobitie v príslušnom zúčtovacom období, t.j. za december 2010, bola odporkyňa oprávnená toto vykonať ešte do 28 kalendárnych dní nasledujúceho zúčtovacieho obdobia, pretože k porušeniu povinnosti a vzniku práva na zmluvnú pokutu došlo jednoznačne už uplynutím posledného dňa predchádzajúceho zúčtovacieho obdobia za mesiac december 2010, keď aj samotné zmluvné dojednanie hovorí o porušení uvedenej zmluvnej povinnosti odporkyne). Trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na zaplatenie zmluvnej pokuty tak v zmysle vyššie uvedených právnych záverov začala plynúť dňa 08.01.2011 (R 28/1984) a márne uplynula v stredu dňa 08.01.2014. Postúpenie pohľadávky na zaplatenie zmluvnej pokuty na navrhovateľa nemalo žiadny vplyv na plynutie premlčacej doby (§ 111 Občianskeho zákonníka). Keďže navrhovateľ podal návrh na začatie konania v prejednávanej veci na súd až dňa 22.04.2014 urobil tak až po uplynutí premlčacej doby na uplatnenie svojho práva. Splatnosť faktúry, ktorou právny predchodca navrhovateľa vyúčtoval odporkyňu spornú zmluvnú pokutu, nemala žiadny vplyv na plynutie premlčacej doby na jej uplatnenie. Odvolací súd preto aj bez návrhu (§ 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov) prihladol na premlčanie práva zo spotrebiteľskej zmluvy proti odporkyňi ako spotrebiteľovi; keďže okresný súd návrh navrhovateľa zamietol, je jeho rozhodnutie vecne správne a odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Pokiaľ ide o vyjadrenie navrhovateľa k výzve podľa § 213 ods. 2 O.s.p., odvolací súd udáva, že ustanovenie § 102 Občianskeho zákonníka nemožno aplikovať na prejednanú vec, pretože z právneho poriadku nevyplýva povinnosť uplatniť právo na zmluvnú pokutu najskôr u fyzickej alebo právnickej osoby, preto takéto uplatnenie alebo neuplatnenie nemá vplyv na plynutie premlčacej doby (k výkladu uvedeného ustanovenia pozri napríklad Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký Komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 500-502).

Navyše odvolací súd udáva, že sa stotožňuje aj s právnym posúdením veci okresným súdom, ktorý vyhodnotil sporné dojednanie o zmluvnej pokute ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. Nakoľko sporná zmluva o pripojení je spotrebiteľskou zmluvou je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa. V danej veci zmluvnú pokutu tak ako je dojednaná v spornej zmluve o pripojení v znení dodatku považuje odvolací súd za neprimeranú sankciu (§ 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka), a to s poukazom na viaceré aspekty. Z hľadiska času dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplatenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. Rovnako je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí, t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku, alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu (v tomto smere dodávateľ až do prerušenia služby spotrebiteľa nijako neobmedzuje). Zmluvná pokuta patrí dodávateľovi podľa zmluvného dojednania aj v prípade ak nedôjde k ukončeniu zmluvy, pretože stačí len úkon spotrebiteľa, ktorý smeruje k ukončeniu zmluvy, pričom ukončenie ako také vôbec nemusí ani nastať. Ďalším aspektom je aj samotná výška zmluvnej pokuty vo vzťahu k predmetu zmluvy. V zmluve o pripojení v znení dodatku k nej predstavuje výška povinnej mesačnej ceny služieb sumu 12,- €. Pri dobe viazanosti 24 mesiacov predstavuje dodávateľom garantované poskytovanie služieb povinnosť odporkyne zaplatiť za tieto služby najmenej sumu 288,- € (24 x 12,- €). Zmluvná pokuta bola pritom dojednaná v sume 248,95 €, čo predstavuje viac ako 86 % z celkovej hodnoty povinného zmluvného dobitia; pokiaľ ide o hodnotu zabezpečovanej povinnosti zmluvná pokuta v sume 248,95 € zabezpečovala zaplatenie dojednaného mesačného poplatku v sume 12,- € (teda viac ako 20-násobok jeho hodnoty). Takáto výška zmluvnej pokuty predstavuje neprimerane vysokú sankciu za nesplnenie povinností, ku ktorým sa zaplatenie zmluvnej pokuty dojednálo. Pre úplnosť je potrebné dodať, že zmluvná pokuta bola dojednaná najmä pre prípad nezaplatenia splatnej ceny za služby riadne a včas, resp. pre prípad porušenia povinností upravených vo vymedzených článkoch zmluvy (dodatku k zmluve), ktoré nesúvisia s predajom mobilného telefónu alebo iného koncového zariadenia, ktorým užívateľ prijíma služby. Preto prípadná predajná cena takéhoto mobilného telefónu alebo koncového zariadenia a výška zľavy nemajú žiadny vplyv na posúdenie primeranosti zmluvnej pokuty. Nebolo zmluvnou povinnosťou odporkyne zaplatiť rozdiel týchto cien a je len na obchodnej politike právneho predchodcu navrhovateľa, že takéto zľavy ponúka; preto na hodnotu mobilného telefónu odvolací súd pri rozhodovaní neprihladal, keď navyše je zrejmé, že jeho hodnota bola vzhľadom na plynutie času po uzavretí zmluvy o pripojení nepochybne nižšia ako v čase jej uzavretia. Vzhľadom k tomu, že zmluvná pokuta je dojednaná ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy a neprimerane vysoká zmluvná pokuta je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takéhoto dojednania ako neprijateľná zmluvná podmienka, v spotrebiteľských zmluvách

preto nie je možné využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Neprijateľná podmienka je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu.

Absolútna neplatnosť uvedeného dojednania o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení vyplýva podľa názoru odvolacieho súdu aj z iného dôvodu. Z citovaného dojednania o zmluvnej pokute je totiž zrejmé, že na vznik nároku na zmluvnú pokutu nestačí len samotné porušenie zmluvných povinností, ale aj následné „vypojenie SIM karty“ zo strany podniku (tento pojem „vypojenie SIM karty“ nie je v zmluve ani dodatku presne definovaný, z ustanovenia bodu 3 dodatku však nepochybne vyplýva, že pod týmto pojmom je potrebné rozumieť zrušenie zmluvy o pripojení napr. odstúpením od nej alebo jej vypovedaním, teda jednoznačne ide o ukončenie zmluvného vzťahu založeného zmluvou o pripojení a dodatkom k nej). Z uvedeného potom vyplýva, že vznik nároku na zmluvnú pokutu v tomto prípade je podmienený ďalšou právnou skutočnosťou (právnym úkonom zo strany navrhovateľa, resp. jeho právneho predchodcu). Zmluvnú pokutu však možno dohodnúť vždy len ako nepodmienenú; nemožno kumulovať dva predpoklady, t.j. napr. porušenie povinnosti dlžníkom aj veriteľom alebo vznik povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu viazať kumulatívne tak na porušenie zmluvnej povinnosti ako aj na následné zrušenie zmluvy napr. odstúpenie od nej. Z toho vyplýva, že ak je vznik práva na zaplatenie zmluvnej pokuty okrem samotného porušenia zmluvnej povinnosti viazané napr. aj na odstúpenie účastníka od zmluvy (v prejednávanej veci na „vypojenie SIM karty“ s prakticky rovnocenným účinkom), hoci aj odôvodnené porušením povinnosti druhej zmluvnej strany, ide o dojednanie, ktoré odporuje kogentnému ustanoveniu § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ako také je neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 23Cdo/2575/2010 zo dňa 10.01.2011 alebo rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/2720/2011 zo dňa 19.10.2011). Tak je tomu aj v prejednávanej veci. Odvolací súd preto dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení vyhodnocuje nielen ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, ale aj ako zmluvné dojednanie, ktoré je absolútne neplatné. Navyše podľa názoru odvolacieho súdu nie je v spotrebiteľskej zmluve prípustné, aby o vzniku práva na zmluvnú pokutu rozhodovalo konanie alebo nekonanie (t.j. ponechania aktívnej alebo deaktivovanie služby) len jednej zmluvnej strany (dodávateľa) ako je to v posudzovanom prípade; dodávateľ tak získava silnejšie postavenie vo vzťahu k spotrebiteľovi napr. v prípadnom ďalšom rokovaní o uzavretie zmluvy o pripojení alebo dodatku k nej alebo pri rokovaní o predĺžení doby viazanosti v prípade nevyvolania vzniku nároku na zmluvnú pokutu „nedeaktivovaním služby“ a podobne s tým, že faktická kontraktačná nerovnosť strán sa tak ešte prehľbuje v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany.

Na základe uvedeného uplatnené odvolacie dôvody navrhovateľa nemohli spôsobiť pochybnosti o vecnej správnosti napadnutého rozsudku okresného súdu. Preto odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. V odvolacom konaní bola odporkyňa v plnom rozsahu úspešná a vzniklo jej právo na náhradu trov konania. Keďže však žiadne trov odvolacieho konania neuplatnila, odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania proti navrhovateľovi nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.